

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

16 päivänä lokakuuta 2012*

Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 95/46/EY — Henkilötietojen käsittely ja näiden tietojen vapaa liikkuvuus — Yksilöiden suojelu — 28 artiklan 1 kohta — Kansallinen valvontaviranomainen — Itsenäisyys — Valvontaviranomainen ja liittokanslerinvirasto — Henkilökohtaiset ja organisatoriset siteet

Asiassa C-614/10,

jossa on kyse SEUT 258 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 22.12.2010,

Euroopan komissio, asiamiehinään B. Martenczuk ja B. R. Killmann, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

jota tukee

Euroopan tietosuojavaltuutettu, asiamiehinään H. Kranenborg, I. Chatelier ja H. Hijmans,

väliintulijana,

vastaan

Itävallan tasavalta, asiamiehenään G. Hesse, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jota tukee

Saksan liittotasavalta, asiamiehinään T. Henze ja J. Möller,

väliintulijana,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti V. Skouris, varapresidentti K. Lenaerts (esittelevä tuomari), jaostojen puheenjohtajat A. Tizzano, M. Ilešič, G. Arestis, M. Berger ja E. Jarašiūnas sekä tuomarit E. Juhász, A. Borg Barthet, J.-C. Bonicot, M. Safjan, D. Šváby ja A. Prechal,

julkisasiamies: J. Mazák,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 25.4.2012 pidetyssä istunnossa esitetyn,
kuultuaan julkisasiamiehen 3.7.2012 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,
on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Euroopan komissio vaatii kanteellaan unionin tuomioistuinta toteamaan, että Itävallan tasavalta ei ole noudattanut yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY (EYVL L 281, s. 31) 28 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kaikkia tarpeellisia säännöksiä ja määräyksiä, jotta Itävallassa voimassa oleva lainsäädäntö täyttäisi itsenäisyysvaatimuksen Datenschutzkommissionin osalta (tietosuojalautakunta, jäljempänä DSK), joka on perustettu henkilötietojen suojaa valvovaksi viranomaiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 2 Direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdassa, jonka otsikko on ”Valvontaviranomainen”, säädetään seuraavaa:

”Kunkin jäsenvaltion on säädettävä siitä, että jäsenvaltioiden tämän direktiivin mukaisesti toteuttamien toimenpiteiden soveltamista sen alueella valvoo yksi tai useampi julkinen viranomainen.

Näiden viranomaisten on hoidettava tehtäviään itsenäisesti.”

- 3 Yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18.12.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 (EYVL 2001, L 8, s. 1) V luvussa säädetään riippumattoman valvontaviranomaisen eli Euroopan tietosuojavaltuutetun perustamisesta.
- 4 Asetuksen N:o 45/2001 43 artiklan, jossa säädetään tietosuojavaltuutetun tehtävien hoitamista koskevista ohjesäännöistä ja yleisistä ehdoista, 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Euroopan tietosuojavaltuutetun talousarvio otetaan erillisenä kohtana Euroopan unionin yleisen talousarvion pääluokkaan VIII.”

Itävallan oikeus

Liittovaltion perustuslaki

- 5 Liittovaltion perustuslain (Bundesverfassungsgesetz, jäljempänä BVG) 20 §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se on 1.1.2008 muutettuna, säädetään seuraavaa:

”Velvollisuudesta noudattaa ylempien elinten ohjeita voidaan lailla vapauttaa elimet, jotka

--

2. valvovat hallinnon lainmukaisuutta ja julkisia hankintamenettelyjä,

3. ratkaisevat asioita ylimmässä asteessa kollegiaalisesti järjestäytyneenä vähintään yhden tuomarin kokoonpanossa, jos niiden ratkaisuja ei voi kumota tai muuttaa hallinnollisessa menettelyssä,

--

8. siltä osin kuin näin edellytetään Euroopan unionin oikeudessa.

Osavaltion perustuslaissa voidaan luoda muita ohjeiden noudattamisesta vapautettujen elinten luokkia. Laissa voidaan säätää ohjeiden noudattamisesta vapautetun elimen tehtäviin nähden oikeasuhteisesta ylempien elinten valvontaoikeudesta, ainakin oikeudesta saada tietoja kaikista ohjeiden noudattamisesta vapautettujen elinten hallintoon liittyvistä seikoista ja – siinä tapauksessa, että kyse ei ole 2, 3 ja 8 momentissa tarkoitetuista elimistä – oikeudesta lakkauttaa ohjeiden noudattamisesta vapautettu elin, jos siihen on painava syy.”

Virkamiesten palvelussuhteesta vuonna 1979 annettu laki

- 6 Virkamiesten asemasta vuonna 1979 annetun lain (Beamten-Dienstrechtsgesetz 1979, jäljempänä BDG 1979) 45 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ylempi virkamies valvoo, että hänen alaisensa suorittavat virkatehtävänsä lakia noudattaen, tarkoituksenmukaisesti, taloudellisesti ja säästäväisesti. Hän ohjaa alaisiaan näiden tehtävien hoitamisessa, antaa heille tarvittaessa ohjeita, korjaa mahdolliset virheet ja puutteet sekä valvoo työajan noudattamista. Hän edesauttaa alaistensa virkauralla etenemistä heidän suoritustensa mukaan ja ohjaa heitä heidän kykyjään parhaiten vastaaviin tehtäviin.”

Vuoden 2000 tietosuojalaki

- 7 Direktiivi 95/46 on saatettu osaksi Itävallan oikeutta vuoden 2000 tietosuojalailla (Datenschutzgesetz 2000, jäljempänä DSG 2000).
- 8 DSG 2000:n 36 §:n 1 momentin mukaan DSK koostuu kuudesta jäsenestä, jotka liittopresidentti nimittää liittohallituksen esityksestä viiden vuoden toimikaudeksi.
- 9 DSG 2000:n 36 §:n 2 momentin mukaan viittä DSK:n jäsenistä esittävät lain perusteella ammatillisia intressejä edustavat elimet, Itävallan osavaltiot ja Oberster Gerichtshofin presidentti. DSG 2000:n 36 §:n 3 momentin mukaan yhtä DSK:n kuudesta jäsenestä on ehdotettava ”oikeusoppineiden liittovaltion virkamiesten joukosta”.
- 10 DSG 2000:n 36 §:n 3 a momentin mukaan DSK:n jäsenen tointa hoidetaan muiden työtehtävien ohessa, eli tehtävä on sivutoimi.
- 11 DSG 2000:n 37 §:n 1 momentin mukaan DSK:n jäsenet ”ovat riippumattomia eikä mikään ohje sido heitä heidän hoitaessaan tointansa”. DSG 2000:n 37 §:n 2 momentissa säädetään, että DSK:n toimiston virkamiehiä ”sitovat vain [DSK:n] puheenjohtajan tai hallinnosta vastaavan jäsenen työtä koskevat ohjeet”.
- 12 DSG 2000:n 38 §:n 1 momentissa säädetään, että DSK vahvistaa työjärjestyksen, jolla juoksevien asioiden hoitaminen annetaan yhden sen jäsenen, ”hallinnosta vastaavan jäsenen”, tehtäväksi.

13 DSG 2000:n 38 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”[DSK:n] hallinnon tueksi liittokansleri perustaa toimiston ja antaa sen käyttöön tarvittavat laitteet ja henkilökunnan. Hänellä on oikeus saada milloin tahansa tietoja kaikista [DSK:n] hallintoa koskevista seikoista puheenjohtajalta ja hallinnosta vastaavalta jäseneltä.”

DSK:n työjärjestys

14 DSK:n työjärjestyksen 4 artiklan 1 kohdassa määrätään, että hallinnosta vastaavana jäsenenä toimii DSG 2000:n 36 §:n 3 momentin mukaisesti nimitetty liittovaltion virkamies.

15 Työjärjestyksen 7 artiklan 1 kohdassa määrätään, että toimiston työntekijät saavat ohjeita vain DSK:n puheenjohtajalta tai hallinnosta vastaavalta jäseneltä, ellei liittokanslerin harjoittamasta valvonnasta muuta johdu.

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

16 Komissio osoitti 5.7.2005 Itävallan tasavallalle virallisen huomautuksen, jossa se esitti, ettei DSK:n organisaatio täyttänyt oikeudellisesti eikä tosiasiallisesti direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädettyä itsenäisyysvaatimusta.

17 Itävallan tasavalta toimitti 2.11.2005 päivätyllä kirjeellä vastauksenaan komissiolle huomautuksensa, joissa se väitti DSK:n täyttävän mainitun direktiivin vaatimukset.

18 Komissio osoitti 8.1.2008 Itävallan tasavallalle uuden virallisen huomautuksen ja kehotti sitä toimittamaan laajempia tietoja BVG:n 1.1.2008 voimaan tulleen muutoksen vaikutuksista DSK:n kannalta.

19 Itävallan tasavalta selitti 9.1. ja 7.3.2008 päivätyissä täydentävissä huomautuksissaan, ettei BVG:n 20 §:n 2 momentilla, sellaisena kuin se on muutettuna, ollut mitään vaikutusta DSK:n itsenäisyyteen.

20 Komissio osoitti tämän jälkeen 9.10.2009 Itävallan tasavallalle perustellun lausunnon, jossa toistettiin aikaisemmin mainitut moitteet.

21 Koska Itävallan tasavallan vastauksena perusteltuun lausuntoon 9.12.2009 esittämät huomautukset eivät vakuuttaneet komissiota, se nosti nyt käsiteltävän kanteen.

22 Unionin tuomioistuimen presidentin 18.5.2011 antamalla määräyksellä Saksan liittotasavalta hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan Itävallan tasavallan vaatimuksia.

23 Unionin tuomioistuimen presidentin 7.7.2011 antamalla määräyksellä Euroopan tietosuojavaltuutettu hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia.

24 Itävallan tasavalta pyysi 25.11.2011 päivätyllä kirjeellä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan nojalla, että asia käsiteltäisiin suuressa jaostossa.

Kanne

Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 25 Komission ja Euroopan tietosuojavaltuutetun mukaan Itävallan tasavalta on pannut direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan täytäntöön virheellisesti, koska voimassa oleva kansallinen säännöstö ei mahdollista sitä, että DSK hoitaa tehtävänsä mainitussa säännöksessä tarkoitetulla tavalla ”itsenäisesti”. Ne viittaavat ensinnäkin siihen, että voimassa olevan säännösten mukaan DSK:n hallinnosta vastaavan jäsenen on aina oltava liittokanslerinviraston virkamies. Niinpä kaikkia DSK:n juoksevia asioita hallinnoi niiden mukaan de facto liittovaltion virkamies, jota sitovat hänen työnantajansa ohjeet ja jota valvotaan BDG 1979:n 45 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla. Niiden mukaan DSG 2000:n 37 §:n 1 momentissa säädetään ainoastaan valvontaviranomaisen toiminnallisesta itsenäisyydestä.
- 26 Toiseksi komissio ja Euroopan tietosuojavaltuutettu esittävät, että DSK:n toimisto on organisatorisesti yhteydessä liittokanslerinvirastoon. Yhteyden vuoksi DSK ei ole niiden mukaan niin institutionaalisesti kuin aineellisesti itsenäinen. Niiden mukaan DSG 2000:n 38 §:n 2 momentista ja työjärjestyksen 7 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että kaikki DSK:n toimiston työntekijät ovat liittokanslerinviraston alaisuudessa ja näin ollen sen valvonnassa.
- 27 Kolmanneksi komissio ja Euroopan tietosuojavaltuutettu viittaavat BVG:n 20 §:n 2 momenttiin ja DSG 2000:n 38 §:n 2 momenttiin perustuvaan liittokanslerin tiedonsaantioikeuteen.
- 28 Itävallan tasavalta ja Saksan liittotasavalta vaativat kanteen hylkäämistä.
- 29 Ne korostavat, että DSK on BVG:ssä tarkoitettu ”kollegiaalinen viranomainen, jolla on tuomioistuimelle kuuluvia tehtäviä”. Tällainen elin on niiden mukaan SEUT 267 artiklassa ja Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleessa tarkoitettu riippumaton tuomioistuin, joka täyttää myös direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisen itsenäisyysvaatimuksen.
- 30 Itävallan tasavallan mukaan direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetaan toiminnallista itsenäisyyttä. Sen mielestä DSK:lla on tällainen itsenäisyys, koska DSG 2000:n 37 §:n 1 momentin mukaan sen jäsenet ovat riippumattomia eikä mikään ohje sido heitä heidän hoitaessaan tointansa.
- 31 Itävallan tasavallan mukaan mikään komission esittämistä seikoista ei saata kyseenalaiseksi DSK:n direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua kaltaista itsenäisyyttä.
- 32 Ensinnäkin se esittää, ettei hallinnosta vastaavan jäsenen tarvitse välttämättä olla liittokanslerinviraston virkamies. Häntä esitetään työjärjestyksen 4 artiklan 1 kohdan ja DSG 2000:n 36 §:n 3 momentin mukaan liittovaltion juristivirkamiesten joukosta. Lisäksi DSK voi Itävallan tasavallan mukaan itse päättää hallinnosta vastaavan jäsenen nimeämisestä vapaasti muuttamalla työjärjestyksensä itsenäisesti. Se, että hallinnosta vastaavan virkamiehen urakehitys riippuu kaikkien muiden virkamiesten tavoin ylemmän virkamiehen ja viime kädessä ministerin päätöksestä, ei sen mukaan vaikuta virkamiehen riippumattomuuteen.
- 33 Itävallan tasavalta esittää toiseksi DSK:n toimiston yhteydestä liittokanslerinvirastoon, että kaikki liittovaltion hallintoelimet kuuluvat budjettioikeudellisesti jonkin ministeriön alaisuuteen. Sen mukaan hallituksen tehtävänä on yhdessä parlamentin kanssa huolehtia siitä, että eri täytäntöönpanoelimillä on riittävät aineelliset voimavarat ja henkilöstövoimavarat. Lisäksi toimisto huolehtii sen mukaan ainoastaan DSK:n toimintaohjelmien hallinnoinnista. Sen mukaan toimiston virkamiehiä sitovat DSK:n puheenjohtajan ja hallinnosta vastaavan jäsenen ohjeet. Se, että toimiston virkamiehet ovat palvelus- ja

budjettioikeudellisesti yhteydessä liittokanslerinvirastoon, ei Itävallan tasavallan mukaan vaikuta heidän itsenäisyyteensä. Valvonta kurinpidollisessa merkityksessä on sen mukaan DSK:n toiminnan asianmukaisuuden tae.

- 34 Kolmanneksi Itävallan tasavalta muistuttaa liittokanslerin ”tiedonsaantioikeudesta”, että kyseisellä oikeudella pyritään takaamaan itsenäisten elinten tietynlainen demokraattinen yhteys parlamenttiin. Se ei Itävallan tasavallan mukaan mahdollista minkäänlaisen vaikutusvallan käyttämistä DSK:ssa. Lisäksi tiedonsaantioikeus ei sen mukaan ole myöskään tuomioistuinta koskevien itsenäisyysvaatimusten vastainen.
- 35 Saksan liittotasavalta lisää väliintulokirjelmässään, että rajoitettu valvonta on sopusoinnussa direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan säännösten kanssa. Sen mukaan rajoitettu valvonta takaa ainoastaan sen, että henkilö, johon valvonta kohdistuu, toimii velvollisuuksiensa mukaisesti. Se ei sen sijaan vähennä hänen aineellista ja henkilökohtaista itsenäisyyttään eikä varsinkaan mahdollista sisällöllistä vaikuttamista. Saksan perustuslakituomioistuimen oikeuskäytännössä tunnustetaan Saksan liittotasavallan mukaan tuomareihin kohdistuvan rajoitetun valvonnan yhteensopivuus tuomareiden riippumattomuuden periaatteen kanssa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 36 Direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa asetetaan jäsenvaltioille velvollisuus säätää yhdestä tai useammasta henkilötietojen suojaa valvovasta viranomaisesta, jotka hoitavat niille annettuja tehtäviä itsenäisesti. Vaatimus siitä, että riippumaton viranomainen valvoo yksilöiden suojelua henkilötietojen käsittelyssä koskevien unionin säännösten noudattamista, perustuu myös unionin primaarioikeuteen, erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artiklan 3 kohtaan ja SEUT 16 artiklan 2 kohtaan.
- 37 Itsenäisten valvontaviranomaisten perustaminen jäsenvaltioissa on keskeinen tekijä yksilöiden suojelussa henkilötietojen käsittelyssä (asia C-518/07, komissio v. Saksa, tuomio 9.3.2010, Kok., s. I-1885, 23 kohta).
- 38 Sen arvioimiseksi, onko nyt käsiteltävä kanne perusteltu, on tutkittava, eikö Itävallassa voimassa oleva säännöstö mahdollista komission väittämällä tavalla sitä, että DSK suorittaa tehtävänsä direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”itsenäisesti”.
- 39 Tässä yhteydessä on hylättävä aluksi Itävallan tasavallan ja Saksan liittotasavallan väite, jonka mukaan DSK:lla on direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa edellytetty itsenäisyys, koska se täyttää SEUT 267 artiklan mukaisen jäsenvaltion tuomioistuimeksi luokittelemista koskevan itsenäisyysvaatimuksen.
- 40 Edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Saksa annetusta tuomiosta ilmenee, että direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ilmaisua ”itsenäisesti” on tulkittava itsenäisesti eli erillään SEUT 267 artiklasta direktiivin 95/46 säännöksen sanamuodon sekä direktiivin tavoitteiden ja rakenteen perusteella (ks. em. asia komissio v. Saksa, tuomion 17 ja 29 kohta).
- 41 Unionin tuomioistuin totesi edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Saksa antamassaan tuomiossa (30 kohta), että direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ilmaisua ”itsenäisesti” on tulkittava siten, että henkilötietojen suojaa valvovilla viranomaisilla on oltava sellainen itsenäisyys, että ne voivat hoitaa tehtäviään ilman ulkopuolista vaikuttamista. Unionin tuomioistuin täsmensi samassa tuomiossa, että mainittujen viranomaisten on oltava suojassa kaikelta ulkopuoliselta vaikuttamiselta, olipa se suoraa tai välillistä, joka voi ohjata niiden päätöksiä (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Saksa, tuomion 19, 25, 30 ja 50 kohta).

- 42 Se, että DSK on toiminnallisesti itsenäinen siinä mielessä, että DSG 2000:n 37 §:n 1 momentin mukaan sen jäsenet ”ovat riippumattomia eikä mikään ohje sido heitä heidän hoitaessaan tointansa”, on tosin välttämätön edellytys sille, että kyseinen viranomainen voi täyttää direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisen itsenäisyysvaatimuksen. Toisin kuin Itävallan tasavalta väittää, tällainen toiminnallinen itsenäisyys ei kuitenkaan yksinään riitä suojaamaan mainittua viranomaista kaikelta ulkopuoliselta vaikuttamiselta.
- 43 Direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa edellytetyllä itsenäisyydellä pyritään sulkemaan pois paitsi suora vaikuttaminen ohjeiden muodossa myös, kuten edellä 41 kohdassa on todettu, kaikenlainen välillinen vaikuttaminen, joka voi ohjata valvontaviranomaisen päätöksiä.
- 44 Komission kannekirjelmään sisältyvissä kolmessa kanneperusteessa mainitut Itävallan säännöstöön kuuluvat eri seikat ovat kuitenkin esteenä sille, että DSK:n voitaisiin katsoa suorittavan tehtäviään siten, että se on suojassa kaikelta välilliseltä vaikuttamiselta.
- 45 Ensimmäisestä kanneperusteesta, joka koskee hallinnosta vastaavan jäsenen asemaa DSK:ssa, on todettava, että DSG 2000:n 36 §:n 3 momentin ja 38 §:n 1 momentin sekä DSK:n työjärjestyksen 4 artiklan 1 kohdan lukemisesta yhdessä ilmenee, että mainittu jäsen on liittovaltion virkamies.
- 46 Sitten on mainittava, että DSG 2000:n 38 §:n 1 momentin mukaan kyseinen liittovaltion virkamies vastaa DSK:n juoksevien asioiden hoitamisesta.
- 47 On tosin totta, kuten Itävallan tasavalta esittää, ettei DSK:n hallinnosta vastaavan jäsenen tarvitse voimassa olevan säännösten mukaan välttämättä olla liittokanslerinviraston virkamies, vaikkakaan asiassa ei ole kiistetty, että mainittua tehtävää on aina hoitanut tällainen virkamies.
- 48 Riippumatta siitä, minkä liittovaltion viranomaisen alaisuuteen DSK:n hallinnosta vastaava jäsen kuuluu, on kuitenkin riidatonta, että hänen ja mainitun liittovaltion viranomaisen välillä on palvelussuhde, joka mahdollistaa sen, että mainitun hallinnosta vastaavan jäsenen esimies valvoo hänen toimiaan.
- 49 Tässä yhteydessä on muistutettava, että BDG 1979:n 45 §:n 1 momentissa annetaan ylemmälle virkamiehelle hänen alaisuuteensa kuuluviin virkamiehiin kohdistuva laaja valvontavalta. Kyseinen säännös mahdollistaa paitsi sen, että ylempi virkamies valvoo, että hänen alaisensa suorittavat tehtävänsä lakeja noudattaen sekä tehokkaasti ja taloudellisesti, myös sen, että hän ohjaa heitä heidän tehtäviensä hoitamisessa, antaa heille tarvittaessa ohjeita, korjaa mahdolliset virheet ja puutteet, valvoo työajan noudattamista, edesauttaa alaiensa virkauralla etenemistä heidän suoritustensa mukaisesti ja ohjaa heitä heidän kykyjään parhaiten vastaaviin tehtäviin.
- 50 Kun otetaan huomioon hallinnosta vastaavan jäsenen asema DSK:ssa, direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toinen alakohta on esteenä valvonnalle, joka mainittuun jäseneseen kohdistuu BDG 1979:n 45 §:n 1 momentin perusteella. Vaikka DSG 2000:n 37 §:n 1 momentilla pyritään estämään se, että hallinnosta vastaavan jäsenen esimies antaa hänelle ohjeita, BDG 1979:n 45 §:n 1 momentissa esimiehelle annettu valvontavalta voi vähentää DSK:n itsenäisyyttä sen tehtävien hoitamisessa.
- 51 Tästä on riittävää mainita, ettei voida sulkea pois sitä, että se, että esimies arvioi DSK:n hallinnosta vastaavaa jäsentä tämän urakehityksen edistämisen kannalta, voi johtaa eräänlaiseen esimiehen tahdon ”ennakkoon noudattamiseen” (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Saksa, tuomion 36 kohta).
- 52 Lisäksi on mainittava, ettei DSK ole sen hallinnosta vastaavan jäsenen ja DSK:n valvonnassa olevan poliittisen elimen välisen siteen vuoksi kaikkien puolueellisuusepäilyjen yläpuolella. Kun otetaan huomioon valvontaviranomaisten rooli yksityisyyden suojan vartijoina, direktiivin

95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa edellytetään kuitenkin, että niiden päätökset – ja siis ne itse – ovat kaikkien puolueellisuusepäilyjen yläpuolella (ks. em. asia komissio v. Saksa, tuomion 36 kohta).

- 53 Itävallan tasavalta väittää kuitenkin, että DSG 2000:n 36 §:n 3 momentin mukaisesti nimetty liittovaltion virkamies hoitaa hallinnosta vastaavan jäsenen tehtävää DSK:n työjärjestyksen 4 artiklan 1 kohdan perusteella. Koska liittokanslerinviraston virkamiehen työskentely DSK:ssa hallinnosta vastaavana jäsenenä riippuu kyseisen viranomaisen itsenäisestä päätöksestä, sillä ei ole vaikutusta mainitun valvontaviranomaisen itsenäisyyteen.
- 54 Tällainen väite on hylättävä.
- 55 Kuten edellä 48–52 kohdasta ilmenee, DSK:n hallinnosta vastaavan jäsenen ja liittovaltion viranomaisen, jonka alaisuuteen hän kuuluu, välinen palvelussuhde vaikuttaa DSK:n itsenäisyyteen, eikä mainitun jäsenen nimittämistapa käsiteltävässä asiassa saata tällaista toteamusta kyseenalaiseksi. Itävallan tasavallan tehtävänä on antaa tarpeelliset oikeudelliset säännökset ja määräykset, joilla mainitulle valvontaviranomaiselle taataan se, että se voi hoitaa tehtäviään direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”itsenäisesti”.
- 56 Komission toisesta kanneperusteesta on muistutettava, että DSG 2000:n 38 §:n 2 momentin mukaan liittokanslerinvirasto antaa DSK:n toimiston käyttöön tarvittavat laitteet ja henkilökunnan. Sitä, että DSK:n toimisto koostuu liittokanslerinviraston virkamiehistä, ei ole riitautettu.
- 57 Kuten komissio väittää, myös DSK:n toimiston yhteys liittokanslerinvirastoon tarkoittaa, ettei voida katsoa, että mainittu valvontaviranomainen voisi hoitaa tehtävänsä suojassa kaikelta liittokanslerinviraston vaikutukselta.
- 58 Itävallan tasavallan korostamalla tavalla on tosin totta, ettei DSK:lla tarvitse olla talousarviossa erillistä kohtaa, jollaisesta asetuksen N:o 45/2001 43 artiklan 3 kohdassa säädetään Euroopan tietosuojavaltuutetun osalta, jotta se voisi täyttää direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ilmaistun itsenäisyysvaatimuksen. Jäsenvaltiot eivät ole velvollisia saattamaan osaksi kansallisia lainsäädäntöjään asetuksen N:o 45/2001 V luvun säännösten kanssa analogisia säännöksiä kyseisten jäsenvaltioiden valvontaviranomaisen tai -viranomaisten täyden itsenäisyyden takaamiseksi, ja ne voivat näin ollen säätää, että budjettioikeudelliselta kannalta valvontaviranomainen kuuluu tietyn ministeriön alaisuuteen. Tarpeellisten henkilöstövoimavarojen ja aineellisten voimavarojen antaminen tällaisen viranomaisen käyttöön ei saa kuitenkaan estää sitä hoitamasta tehtäviään direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”itsenäisesti”.
- 59 Itävallassa voimassa oleva säännöstö ei kuitenkaan täytä viimeksi mainittua edellytystä. DSK:n toimiston henkilöstö koostuu nimittäin liittokanslerinviraston virkamiehistä, joihin nähden liittokanslerinvirasto käyttää BDG 1979:n 45 §:n 1 momentissa säädettyä valvontavaltaa. Kuten tämän tuomion 49–52 kohdasta ilmenee, tällainen valtion valvonta ei ole sopuosoinnussa direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetyn itsenäisyysvaatimuksen kanssa, joka henkilötietojen suojaa valvovien viranomaisten on täytettävä.
- 60 Itävallan tasavallan väite, jonka mukaan toimiston organisointitapa ei voi vaikuttaa DSK:n itsenäisyyteen, koska toimisto vain panee täytäntöön DSK:n päätökset, on hylättävä.
- 61 Kun otetaan huomioon yhtäältä henkilötietojen suojelua valvovan viranomaisen työtaakka ja toisaalta se, että DSG 2000:n 36 §:n 3 a momentin mukaan DSK:n jäsenet hoitavat tehtäviään muiden työtehtäviensä rinnalla, on katsottava, että tällaisen viranomaisen jäsenet hoitavat tehtäviään pääosin heidän käyttöönsä annetun henkilökunnan avustuksella. Se, että toimisto koostuu liittokanslerinviraston, joka itse on DSK:n valvonnassa, virkamiehistä, sisältää riskin DSK:n päätöksiin

vaikuttamisesta. Joka tapauksessa tällainen DSK:n ja liittokanslerinviraston organisatorinen limittäisyys estää sen, että DSK olisi kaikkien puolueellisuusepäilyjen yläpuolella, ja se on näin ollen ristiriidassa direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ilmaistun itsenäisyysvaatimuksen kanssa.

- 62 Komission kolmannesta kanneperusteesta on todettava, että BVG:n 20 §:n 2 momentin ja DSG 2000:n 38 §:n 2 momentin mukaan liittokanslerilla on oikeus saada DSK:n puheenjohtajalta ja hallinnosta vastaavalta jäseneltä milloin tahansa tietoja kaikista mainitun valvontaviranomaisen hallintoa koskevista seikoista.
- 63 Tällainen tiedonsaantioikeus on myös luonteeltaan sellainen, että se altistaa DSK:n liittokanslerin välilliselle vaikuttamiselle, joka on ristiriidassa direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ilmaistun itsenäisyysvaatimuksen kanssa. Tästä on riittävää mainita yhtäältä, että tiedonsaantioikeus on erittäin laaja, koska se kohdistuu kaikkiin ”DSK:n hallintoa koskeviin seikkoihin”, ja toisaalta, että se on ehdoton.
- 64 Tässä tilanteessa BVG:n 20 §:n 2 momentissa ja DSG 2000:n 38 §:n 2 momentissa säädetty tiedonsaantioikeus on esteenä sille, että DSK:n voitaisiin katsoa pystyvän kaikissa olosuhteissa toimimaan kaikkien puolueellisuusepäilyjen yläpuolella.
- 65 Edellä 35 kohdassa mainitusta Saksan liittotasavallan väitteestä on riittävää muistuttaa, että DSK:n hallinnosta vastaava jäsen on liittovaltion virkamies, johon kohdistuu sellainen valvonta, joka ei mahdollista sen poissulkemista, että mainitun jäsenen esimies vaikuttaisi välillisesti mainitun valvontaviranomaisen päätöksiin (ks. edellä 48–52 kohta).
- 66 Kaiken edellä esitetyn perusteella on todettava, että Itävallan tasavalta ei ole noudattanut direktiivin 95/46 28 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kaikkia tarpeellisia säännöksiä ja määräyksiä, jotta Itävallassa voimassa oleva lainsäädäntö täyttäisi itsenäisyysvaatimuksen DSK:n osalta, ja tarkemmin sanottuna koska se on ottanut käyttöön säännösten, jonka perusteella
- DSK:n hallinnosta vastaava jäsen on liittovaltion virkamies, johon kohdistetaan valvontaa,
 - DSK:n toimisto on liittokanslerinviraston yhteydessä ja
 - liittokanslerilla on ehdoton tiedonsaantioikeus kaikista DSK:n hallintoa koskevista seikoista.

Oikeudenkäyntikulut

- 67 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Itävallan tasavalta on hävinnyt asian, se on komission vaatimuksen mukaisesti veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 68 Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan ensimmäisen ja kolmannen alakohdan mukaisesti asiassa väliintulijoina olleet Saksan liittotasavalta ja Euroopan tietosuojavaltuutettu vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Itävallan tasavalta ei ole noudattanut yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24.10.1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY 28 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kaikkia tarpeellisia säännöksiä ja määräyksiä, jotta**

Itävallassa voimassa oleva lainsäädäntö täyttäisi itsenäisyysvaatimuksen Datenschutzkommissionin osalta (tietosuojalautakunta), ja tarkemmin sanottuna koska se on ottanut käyttöön säännösten, jonka perusteella

- **Datenschutzkommissionin hallinnosta vastaava jäsen on liittovaltion virkamies, johon kohdistetaan valvontaa,**
- **Datenschutzkommissionin toimisto on liittokanslerinviraston yhteydessä ja**
- **liittokanslerilla on ehdoton tiedonsaantioikeus kaikista Datenschutzkommissionin hallintoa koskevista seikoista.**

2) Itävallan tasavalta veloitetaan korvaamaan Euroopan komission oikeudenkäyntikulut.

3) Saksan liittotasavalta ja Euroopan tietosuojavaltuutettu vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Allekirjoitukset